

Oude Kerk, 14 mei 2023

zesde zondag in de Paastijd, Rogate – vraagt!
ds. Johan Meijer

gelezen: Jesaja 41: 17-20; Johannes 16: 16-24

titel: in gebed – ingebed

Het gebed zonder end – Nicolaas Maes

overdenking

*gemeente van onze Opgestane Heer Jezus Christus
lieve mensen van God*

In gebed is zij, de vrouw op een schilderij van Nicolaas Maes dat in de eregalerie van het Rijksmuseum hangt, vlak bij de Rembrandts. Vlak voor zij aan de maaltijd gaat beginnen, bidt zij, de vrouw die haar tafel gedekt heeft met brood en kaas, een zalmoot, een kan en zo nog wat meer: het lijkt een voedzame maaltijd.

Zij is in gebed, vlak voor zij gaat eten. Velen doen dat. Even stil zijn, of een gebed hardop uitgesproken, sommige gezinnen hebben een tafelritueel. Is het uit gewoonte, een moment dat er nou eenmaal bij hoort, of is het heel bewust om stil te staan bij eten dat niet vanzelfsprekend is of om stil te staan bij wat er speelt in het eigen leven of het leven van anderen? En is het even, of is het langer dan even? Klinkt nog de stem van vader of moeder, die voorbad als een herinnering aan vroeger? Het plechtige gebed van Bartjes vader werd ruw onderbroken door het zoontje dat niet wenste te bidden voor de bruune boon'n... Maar de vrouw op het schilderij laat haar gebed niet verstoren door de kat die aan het tafelkleed krabbelt, waardoor ook bijna het mes van tafel valt.

Gebed zonder eind heet het schilderij, want de vrouw laat zich niet verstoren. Zij belichaamt vroomheid, een intense omgang met God.

Gebed zonder eind... het is een uiting van zelfbeheersing en plichtsbesef, zo zegt de uitleg bij het schilderij. God staat centraal in het leven van deze vrouw. En gezien datgene dat ze op tafel heeft staan heeft zij ook wel iets om dankbaar voor te zijn: ze heeft eten op tafel. Gevarieerd eten ook nog.

Dat geldt niet voor iedereen. Velen op deze aarde, ook dichterbij dan we soms kunnen vermoeden, hebben een tekort aan eten op tafel, een tekort aan variëteit ook. Voedsel is er niet voor iedereen en dat roept om hulp, ook in diaconale acties, ook met een voedselbank, of met initiatieven die opkomen uit een bevolking die wil opkomen voor haar dorpsgenoten.

De verdrukten en de armen zoeken naar water, maar nee, hun tong is versmacht van dorst, zegt Jesaja 41, 17. Zo zijn velen er aan toe, verdrukten en armen van alle tijden. Dan vervolgt de stem van de God: Ik, de ENE, zal hen verhoren, Ik, Israëls God, zal hen niet verlaten.

Deze woorden zijn even prachtig als lastig en brengen ons vrij direct bij een lastig probleem en dat is: wordt bidden wel echt verhoord? Heeft bidden wel zin? Hoort God ons bidden wel en doet God daar ook iets mee?

Bidden is een lastig probleem voor velen, zeker wanneer de nood hoog is. Bidden om genezing bij een ernstige ziekte is een moeilijke en soms pijnlijke aangelegenheid, zeker als de ziekte niet overgaat maar erger wordt. En soms lijkt het een gebed zonder eind, al dat bidden om ontferming voor Oekraïne bijvoorbeeld, al die kyriës, wereldwijd en intens gebeden. Hoort God het wel en doet God er iets mee?

Ik herinner me uit mijn kindertijd dat er tijdens de Iran-Irakoorlog van destijds, week in week uit gebeden werd om vrede tussen die landen. Maar het leek maar niet op te houden, die oorlog zelf leek een gebed zonder eind. Baden de dominees dan niet goed genoeg en moesten ze het beter doen? Het broertje van een klasgenoot van me was er vrij helder over. Hij twijfelde aan Gods bestaan en demonstreerde dat. Hij riep 'God geef mij een zak chips.' En toen die niet uit de hemel viel, concludeerde hij even demonstratief: 'Zie je wel? God bestaat niet!'

Bidden is een lastig probleem. Gebedsverhoring evenzeer. Sommige mensen ervaren gebedsverhoring, een verwondering die groot kan zijn. Maar anderen ervaren niets... Bid je

dan niet goed genoeg, niet intens genoeg? Is er iets mis met je? Al dat soort gedachten kunnen je bezig houden.

Wanneer bidden is dat we onze verlanglijstjes bij God indienen om die onmiddellijk verhoord te krijgen, als was God een soort van Sinterklaas, dan werkt dat niet, net zo goed als die zak chips niet uit de hemel kwam vallen.

Maar als ons diepste verlangen gedeeld wordt met God, ons verlangen naar voedsel bijvoorbeeld, ons verlangen naar genezing, ons verlangen naar medemensen, zou God dat niet horen? Of verhoren?

De vraag of God ons hoort of verhoort hangt samen met ons eigen horen. De vraag of God luistert hangt samen met ons eigen luisteren. Kunnen we luisteren naar de stem van God en staan we open voor signalen die er ook zijn, maar die we misschien niet opmerken omdat ons hoofd zo vol is van onze eigen zorgen.

Je kunt zo vol zijn van jezelf en je eigen noden dat je niet opmerkt dat er ook goede dingen gebeuren om je heen, dat er misschien wel degelijk tekenen zijn van Gods nabijheid. Maar als je het grote verwacht, kan het kleine je soms ontgaan. Die kleine tekenen, die vonkjes genade, die snippertjes hemel, die er wel zijn. In je donkerste dal bad je om licht en het licht kwam niet, voor je gevoel. Maar brachten die mensen die naar je vroegen, of je een kaart stuurden niet ook wat licht? In je diepste crisis bad je om uitkomst, en die kwam niet voor je gevoel. Maar er kwam wel iemand met een uitgestoken hand en die hielp je weer wat op te krabbelen...

Soms gaat het op een heel andere manier dan je dacht! Dat klassieke voorbeeld van de Zeeuwse man op het dak die God om hulp riep, maar die de bootjes die hem kwamen halen afweerde omdat God hem zou komen redden... De handreikingen van God zag hij niet.

En het kan nog anders...

Ik bad om kracht - En God gaf mij zorgen om mij sterk te maken
Ik bad om wijsheid - En God gaf mij problemen om te leren oplossen
Ik bad om welvaart - En God gaf mij verstand en spieren om te werken
Ik bad om moed - En God gaf mij gevaren om te overwinnen
Ik bad om liefde - En God gaf mij lastige mensen om mij te helpen
Ik bad om gunsten - En God gaf mij gunstige gelegenheden
Ik kreeg niets van wat ik gevraagd had - Ik kreeg alles wat ik nodig had
Mijn gebed is verhoord.

Als Jezus zegt 'wat ge de Vader ook bidt, in mijn naam, hij zal het u geven, bedoelt Jezus niet dat ieder gebed dat eindigt met 'Om Jezus wil' of 'In Jezus' naam' ook daarom onmiddellijk verhoord wordt. Het is veel meer dat Jezus de mensen wijst op de manier waarop hijzelf in het leven heeft gestaan, een gerichtheid op medemensen, een manier van leven dichtbij mensen in nood. Bidden in zijn Naam is dat je ook zelf bereid bent gericht te zijn op medemensen, op mensen in nood. Dat je zelf ook in het geding bent, als instrument van de verhoring. Dat je bereid bent met je gebed ook zelf iets te doen. Bidden in Jezus' naam om

voedsel voor armen is ook om mee te werken in het spijzigen van de armen in uw land. Bidden in Jezus' naam om gerechtigheid en vrede is niet afwachten tot vrede uit de hemel neerdaalt, maar jezelf inzetten voor recht en vrede, soms ook met verzet. Bidden in Jezus' naam om minder verruwing in de samenleving, betekent ook jezelf te oefenen in mildheid en verfijnder spreken over anderen. Bidden in Jezus' naam is dus ook bidden om instrument te mogen zijn in Gods handen.... jouw handen, ogen, oren en jouw hart, kunnen instrument zijn van verhooring.

Bidden in Jezus' naam is dus geen vormpje, maar heeft inhoud. Het is geen magisch spreken, maar heeft iets te maken met eigen overgave. Bidden in Jezus' naam is betrokkenheid met hart en ziel. En nee, daar los je niet alles mee op, in je eentje los je de crisis in Syrië niet op... maar in je eigen huis, gemeenschap, dorp of land kun je wel degelijk bijdragen aan meer Koninkrijk van God, aan meer gerechtigheid en meer voedsel voor armen.

Wanneer wij bidden in Jezus' naam, verbinden wij ons aan wie Hij was en hoe Hij leefde, hoe hij omging met zijn medemensen en met zijn God, onze God,

in wie ons leven, ons geloven, ons komen en gaan, ons bidden en zingen

is ingebed,
zonder einde.

Amen

overdenking